

येईल ते आपणच पहातो. व एक प्रकारचे आमचे स्लेह वाढून आम्ही त्या समाधिशी लीन होतो. आमच्यातील मी तू पणाचे बंधन वादावादी अहंपणा इ. दूर होतो. आम्ही सर्व प्रकारचे साई बंधु भगिनी समाधीपाशी एकत्र येतो— आमचे विश्व एक कुटुंब बनते. मनशांती लाभते. धन्य त्या संतांच्या समाध्या.

शिर्डी येथील श्री साईबाबांची समाधीसुद्धा आज संपूर्ण मानव जातीस सांगते आहे. बाबांनो एक व्हा हिन्दू मुख्लीम खिस्त, ईसाई तुम्ही सगळी माझी बालके अहात तुम्ही एक एक आपसात का झागडता? येथे कुणी कुणाचे नाही. नग्र आलो नग्र जावयाचे आहे. आपण संसाराची काळजी का करावी” अल्ला सबका भला करेगा. पूजेतील फुलपेक्षा श्रद्धा-सबूरीचे निर्माल्यच मला हवे आहे. मला दिखाऊ वस्तू नको आहेत. धमनि व नेकीने वागा ईश्वर तुमचे कल्याण करीलच. परंतु आज आम्हाला बाबांच्या वचनांची खरोखरच आवश्यकता आहे. समाधीस निव्वळ दर्शन देऊन आमचे कल्याण होणार नाही तर त्यांच्या आशिर्वादाने त्यांची शिकवण जर आम्ही थोड्या प्रमाणात जरी आचरणात आणली तरी आमच्या भाग्योदयाचे क्षितिज खूप लांब नाही. ते क्षितिज जवळ आणण्यास आमच्या साईचे आशिर्वाद आमच्या पाठीशी आहेत फक्त मनोधैर्य मात्र आम्ही ठेवले पाहिजे बाबांनी म्हटलेच आहे. माझ्या समाधीची जो पायरी चढेल दुःख हे हेरेल सर्व त्याचे तेव्हा यंदाच्या वर्षी श्री साईनाथास एकच विनंती बाबा तूच क्षणकर्ता, बुद्धीदाता, पालन कर्ता आम्ही तुझ्या चरणाशी (समाधीशी) येतो व येऊ परंतु आमच्यातील विचारांचे जाळे तोडण्यास ह्या कलीयुगातील फक्त तुझेच हात समर्थ आहेत. अन्यथा आम्ही कुठल्या थराला फोहोर्चू ह्याची कल्पना ह्या क्षणी तरी करता येत नाही.

चित्तशुद्धी हाच आत्मानंद

— श्री. प्रमोद बी. रायसोनी
१६४, समर्थ नगर, औरंगाबाद.

चित्तशुद्ध असती तर शत्रु मित्र होती

व्याघ्रही न खाती सर्प तया ॥

खरोखर माणसाचे चित्त शुद्ध पाहिजे. जीवनात खरी साधना हीच होय. मनावर चांगले संस्कार करण्यासाठीच हा सर्व खटाटोप भक्ती, पूजा-तीर्थ, गुरु करणे हे सर्व चित्तशुद्धिसाठीच होय.

आता चित्तशुद्धी कशी करावी म्हणजे आपणास परमानंद मिळेल. ह्यासाठी आपण आपले योगीराज शिर्डींचे साईबाबा काय उपाय करत हे पाहू. बाबा नेहमी कुञ्चास भाकरी टाकत, झाडांना पाणी घालीत, गोरगरीबांना अन्न देत, काहींना द्रव्यदान करत व

स्वतः नित्य नियमाने ५ घरातून भिक्षा मागत हा सर्व खटाटोप चित्त शुद्धीसाठी कळलीयुगात दानाला अत्यंत महत्व आहे.

ज्याप्रमाणे पीठाच्या गिरणीत जाण्यापूर्वी आपण धान्याचे नीट दळण करतो. त्यातील घाण माती, गोटे काढतो त्याचप्रमाणे आपल्या मनाला जे अनेक जन्मापासून काही वाईट संस्कार आहे ते दान देऊन चित्तशुद्ध करून ते काढणे. चित्त शुद्धीमुळे मन स्वच्छ बनते, दानामुळे चित्तशुद्धी होते. एकदा मन शुद्ध पवित्र झाले की आपणास सर्व प्राणीमात्रात सर्वत्र प्रेमाचा पूर व्हातो असे दिसते, मग शत्रु जे आपल्या मनातच असतात ते नष्ट होतात मनात एकच ध्वनी कंप पावतो. सोऽहम् सर्वत्र परमेश्वर दिसतो ह्यासाठी ह्या चित्तशुद्धीची साधना फार महत्वाची आहे. जीवन सफल होण्यासाठी जीवनात आत्मानंद येण्यासाठी चित्तशुद्ध हवे. थोडक्यात

मन → दान → चित्तशुद्ध → आत्मानंद → साई → साक्षात्कार→

धाव धाव श्री साईनाथा

धाव धाव श्री साईनाथा समर्था
तुझविन नाही मज कोणी त्राता ॥१॥

दमली वाचा थकली काया
काही दिसेना काही सुचेना
दाखव वाट ही मोक्षाची आता ॥२॥

तुझ्या कृपेने संसारी नच उणे
व्याधीने त्रस्त वाटे नको हे जिणे
तव दर्शनाची आस मज साईनाथा ॥३॥

या घरकुलात पुण्यवान सारी
साईमय ही सगळी झाली
भेटीसाठी या ऐकूनी हाक अनंता ॥४॥

सकलांची करता बाबा दुःखे दूर
माझाच न पडावा तुम्हा तसाच विसर
आता सबुरी न उरली साई भगवंता ॥५॥

— सौ. रेखा भा. माहीमकर
अमरज्योती को.हो. सोसायटी,
बिल्डिंग नं. २२, फ्लॅट नं. १६, २ रा मजला,
चार बंगला, जे.पी. रोड, अंधेरी (पश्चिम),
मुंबई-४०० ०५८.

शिरडीवृत्त माहे जानेवारी ८६

या महिन्यात श्री साईबाबांचे दर्शनासाठी साईभक्तांची गर्दी बरीच होती. काही कलाकारांनी श्रींच्या पुढे हजेरी दिली ती खालीलप्रमाणे —

- कीर्तन** — १) ह.भ.प. मधुकर गणेश सूर्यवंशी, संस्थान गवई- कीर्तनकार प्रवचनकार यांची कीर्तने एकादशी व महल्याचे दिवशी झाली.
 २) ह.भ.प. विश्वनाथ महाराज सुराळेकर, तालुका- वैजापूर.
 ३) ह.भ.प. श्रीमती जानकीबाई इंगळे, गोरेगांव.

प्रवचन — ह.भ.प. लक्ष्मण महाराज वाकचौरे, शिरडी.

- भजन, गायन, वादन, नृत्य इ. — १) श्री. भोलानाथ समेळ, गिरगाव. २) श्री. नंदकुमार सारंगधर, गिरगाव. ३) श्री. रतनलाल शर्मा, धंतोली, नागपूर. ४) श्री. वासुदेव दयाळ, नागपूर. ५) सौ. दिप्ली दिनकर मातोंडकर, डोंबिवली. ६) सौ. मंजिरी मुतालिक, नौपाडा. ७) ह.भ.प. सदाशिव कृष्ण पुराणिक (रेडिओ स्टार) आळंदी. ८) श्री. विजयकुमार, सिंकंदराबाद. ९) श्री. वैभव कला दरबार, कोल्हापूरचे पुढील वीस कलाकार सर्वश्री सुभाष हिलगे. १०) श्री. प्रकाश हिलगे. ११) श्री. उदयराज पवार. १२) श्री. विजय दळवी. १३) श्री. अशोकराव उपाध्ये. १४) श्री. सुरेश मोरे. १५) श्री. बाबू पवार. १६) श्री. गुलाब देसाई. १७) श्री. धीरज वावरेकर. १८) श्री. मामा बेडेकर. १९) श्री. अशोक चव्हाण. २०) श्री. संभाजी. २१) श्री. बाळासाहेब शिंदे. २२) कु. आशू वराळे. २३) कु. लता पाटील. २४) कु. राजश्री शिंदे. २५) कु. कल्पना अंधेरे. २६) कु. शुभांगी पेंडसे. २७) कु. अरुणा वाकरेकर. २८) श्रीमती माई वराळे. २९) श्री. किशोर दादाजी जाधव, चंद्रपूर. ३०) सौ. प्रमिला दत्तात्रय पैठणकर, नासिक. ३१) सौ. संगीता संजय धुरु, सोपारा निर्मल. ३२) श्री. शिवराम बाबूराव बिडवे, संगमनेर. ३३) श्री. अरुण ओंकारदास सोमाणी, संगमनेर. ३४) श्री. पुंडलीक महाराज आळंदी. ३५) श्री. साईकृपा भजन मंडळ, वडाळा. ३६) श्री. गोपाळनारी भजन मंडळ, खार. ३७) श्री. विजय धोंडू साखरकर, गोरेगांव. ३८) डॉ. एस. के. खरवंडीकर, अहमदनगर. ३९) वेदशास्त्र संपन्न द.ग. पाठकशास्त्री, अहमदनगर. ४०) सुपर स्टार आर्किस्ट्रा मुंबईचे पुढील तीस कलाकार सर्वश्री मनोहर पांडूरंग वाळवे. ४१) श्री. एकनाथ मिराशी. ४२) श्री. समर्थ नारायण आयरे. ४३) श्री. सुधीर शिरवडकर. ४४) श्री. प्रकाश राणे. ४५) श्री. अरुण राणे. ४६) श्री. अरुण शिंके. ४७) श्री. सूर्यकांत तिळवे. ४८) श्री. चंद्रकांत तिळवे. ४९) श्री. सिद्धार्थ पांचाळ. ५०) श्री. दिपक तांबे. ५१) श्री. तानाजी हडसे. ५२) कु. कलावती परब. ५३) श्री. अविनाश पेडणेकर. ५४) श्री. नारायण विठोबा आयरे. ५५) श्री. संजय आयरे. ५६) श्री. सुनील आयरे. ५७) श्री. सुरेश

आयरे. ५८) श्री. संजय नावेंकर. ५९) श्री. सुदाम पांचाळ. ६०) श्री. सुनील ठाकूर. ६१) श्री. संजय मिराशी. ६२) श्री. दिलीप राणे. ६३) श्री. शंकर काशे. ६४) श्री. शालीग्राम शर्मा. ६५) श्री. रमेश मिराशी. ६६) श्री. रमेश कांबळी. ६७) श्री. अशोक झाड. ६८) श्री. अशोक परब. ६९) श्री. चंद्रकांत मिस्ती. ७०) श्री. मनोहर विष्णु परब, मुंबई. ७१) श्री. सुरेश गणपत म्हात्रे, चेंबूर. ७२) श्री दत्तगुरु प्रासादिक भजनी मंडळ, जोगेश्वरी. ७३) श्री. जयवंत कुलकर्णी, मुंबई. ७४) श्री साईधाम मित्र मंडळ, अविनाश तावडे, मुंबई. ७५) जादुगार एस. व्ही. कुमार, देवलाली, नासिक. ७६) सौ. जयश्री विजयलाल सिसोदे, नासिक रोड. ७७) सौ. वीना बन्सीलाल शिसोदे. ७८) श्री. आंबादास गोणाळ बेरे, दादर. ७९) श्री. भालचंद्र पाटील हिरण्यांवकर, संचालक, संगीत महाडीक तमाशा मंडळ, पुणे. ८०) श्री. आबासाहेब भैलूमे, कर्जत. ८१) श्री. बबन किसन समुद्रा, कर्जत. ८२) श्री. बाबा बलवंत भैलूमे. ८३) श्री. भाऊराव निवृत्ती भैलूमे. ८४) विशानक्षी अभिशंकर, बंगलोर. ८५) पांडूरंग भजनी मंडळ, रायलसीमा. ८६) ह.भ.प. बाबूराव नरेडे, रेडीओस्टार, कोपरगांव. ८७) श्री. बालाराम कुलकर्णी, सावळी विहीर. ८८) श्री. हीरालाल उपाध्याय, सावळी विहीर. ८९) मालती कपिलेश्वरी, मुंबई. ९०) श्री साईनाथ भजनी मंडळ, परेल. ९१) श्री अवधूत प्रासादिक मंडळ, बोरीवली. ९२) श्री. शिवराम गोविंद घोगले, ताडदेव. ९३) श्री. एस. बी. शेरे, डॉबिवली. ९४) श्री साईनाथ गीतधारा भजनी मंडळ, ताडदेव. ९५) श्री. महादेव सन्याप्ता मुगळीकर, कोल्हापूर. ९६) श्री जंगबहादूर लोकगीत पार्टी, वाराणसी.

प्रजासत्ताक दिन — दि. २६ जानेवारी १९८६ रविवार रोजी सकाळी ७.३० वाजता संस्थानमध्ये माननीय कार्यकारी अधिकारी श्री. रा. द. बन्नेसाहेब यांचे शुभहस्ते ध्वजवंदन कार्यक्रम झाला. गावातील प्रतिष्ठित नागरिक, श्रीच्या दर्शनासाठी आलेले साईभक्त, साईनाथ माध्यमिक विद्यालयातील शिक्षक वर्ग, विद्यार्थी-विद्यार्थिनी, संस्थान कर्मचारी, सेवेकरी, बॅण्डपथक, होमगार्डस्, पोलीस उपस्थित होते. कार्यक्रम उत्साहाने साजरा झाला. उपस्थितांना चहापान दिल्यावर कार्यक्रम समाप्त झाला.

बक्षीस समारंभ — सन १९८५ सालाकरिता-उल्कृष्ट स्वच्छता कामगारासाठी ठेवलेले सौ. सुशीलाबाई शंकरराव गोडखिंडी पारितोषिक (चांदीचे पदक) श्रीमती चाँदबी शेख पठाण, कायम स्वच्छता कामगार. श्री साईबाबा संस्थान शिरडी याना देण्यात आले. तसेच सन १९८५ सालाकरिता श्री साईनाथ रुग्णालयातील उल्कृष्ट कामगारासाठी ठेवलेले श्री. अशोक शंकरराव गोडखिंडी पारितोषिक (चांदीचे पथक) श्री. माधव मुरलीधर घारे, कायम वॉर्ड बॉय, साईनाथ रुग्णालय, श्री साईबाबा संस्थान शिरडी याना देण्यात आले.

हवापाणी — शिरडी येथील हवापाणी उत्तम असून योगराई काही नाही. पहाटे हवेत गारवा असतो.

मार्च १९८६

या महिन्यात साईभक्तांची दर्शनासाठी गर्दी मोठ्या प्रमाणात होती काही कलाकारांनो श्रीच्या पुढे हजेरी दिली ती खालील प्रमाणे—

कीर्तनः- १) ह.भ.प. श्री. मधुकर सूर्यवंशी, संस्थान गवई यांची कोतने एकदशी व महत्वाचे दिवशी झाली.

२) ह.भ.प. लक्ष्मण महाराज वाकचौरे शिर्डी

३) ह.भ.प. लक्ष्मण आनंदा मिरजकर, सांगली.

प्रवचनः- १) ह.भ.प. विश्वनाथ बंडू सहाने सुराळे वैज्ञानू

२) ह.भ.प. रघुनाथ विठोबा व्हले व्हलेवाडी, गजगुरुनगर

भजन, गायन, वादन इ.: - १) श्री. बी. सल्यनागायण, शिंकेदगावाट. २) श्री. भालचंद्र सखरुपे, रायसेन. ३) सौ. अंजनी निवृत्ती जाधव, आळे. ४) श्री. गांकुल घोडके, राहता. ५) श्री. रतनकुमार काशीकर, पुणे. ६) श्री. नंदकुमार भाडवलकर, पुणे. ७)

श्री. गंगाधर जाधव, पुणे. ८) श्री. नंदकुमार दत्तसेवक, पुणे. ९) श्री. पी.यू. पिल्ले, डॉ. नागेश्वरराव, विजयवाडा. १०) कुमार सुहास वैद्य, नासिक. ११) श्री. नंदकुमार सामंत, बोरीवली. १२) श्री. अरविंद हंबडे, बोरीवली. १३) सौ. शोभना म. जावळे, बिलेपाले. १४) श्री. रतनलाल शर्मा, नागपूर. १५) श्री. शिवाजी दत्तात्रेय घोडके, माण. १६) श्री. आर.ए. राऊत, बोरीवली. १७) श्री. महादेव अनंतपांडिकिलोस्कर, कोल्हापूर. १८) श्री. भिकाजी सावंतेसाम गरगुळ, राजूरी. १९) श्रीमती उषा खचाळ, मुंबई. २०) श्रीमती मोसमी चक्रवर्ती, पुणे. २१) श्री. रमा चक्रवर्ती, पुणे. २२)

सौ. प्रतिभा देऊसकर, ठाणे. २३) श्री. कृष्णा गवस, गोरेगाव. २४) पेंडीत संगीतरत्न, नन्हेबाबू कुँवर, बिदर. २५) श्री. बी.एस. शंभरकर, डंबिवली. २६) क.आशा, बिदर.

हवापाणीः- शेरडी येथील हवापाणी उत्तम असून गेगराई काही नाही.

एप्रिल १९८६

रामनवमी उत्सव कार्यक्रम

या महिन्यात साईभक्तांची श्री साईबाबांच्या दर्शनासाठी बरीच गर्दी होती. श्री सचिदानन्द साईनाथ महाराज शिरडी श्री रामनवमी उत्सव सालाबादप्रमाणे गुरुवार दि. १३।४।८६ ते शनिवार दि. १९।४।८६ पर्यंत ३ दिवस साजरा झाला. दिवसेदिवस श्री साईबाबांचे दर्शनासाठी साईभक्तांची गर्दी मोठ्या प्रमाणात वाढते त्यामुळे उत्सवात कोणत्याही प्रकारे गैरसोय होऊ नये म्हणून श्री साईबाबा संस्थानने एक महिना अगोदर पासूनच त्यासी ठेवली होती. त्यामुळे योजलेले सर्व कार्यक्रम व्यवस्थीत पार पडले.

उत्सवाचा प्रारंभ दिन- गुरुवार दि. १७.४.८६— रोजी नित्यकार्यक्रमाव्यतिरिक्त सकाळी ६ वाजता श्रींच्या फोटोची व पोथीची मिरवणूक समाधी मंदिरातून गुरुस्थानमार्गे द्वारकामाईत गेली. त्या ठिकाणी श्रींच्या फोटोची स्थापना चांदीच्या भव्य सिंहासनावर झाल्यावर श्री साई सच्चरीत अध्याय वाचनास सुरुवात झाली. दुपारी ४.३० ते ६.३० पर्यंत ह.भ.प. श्री. मनू महाराज, कोकलेगावकर, नांदेड यांचे सुश्राव्य कीर्तन झाले. रात्री ७.३० ते ९.०० व ११.०० ते पुढे श्री. जयवंत कुलकर्णी, पार्श्वगायक, सिने-गायक मुंबई यांचा गायनाचा कार्यक्रम झाला. रात्री ९.१५ ते ११.०० श्रींचे पालखीची गावातून भव्य मिरवणूक काढण्यात आली स्थानिक लोकांनीच व भक्त मंडळींनी गारूड भारूड कार्यक्रम केले. श्री. खुनाथ सांडभोर, सिने-कलाकार पुणे यांचा भारूड कार्यक्रम झाला. त्यानंतर वाद्यांचे गजरात श्रींची पालखी मिरवणूक समाधी मंदिरात आली. शेजारती झाली.

उत्सवाचा मुख्य दिवस दिवस:- शुक्रवार दि. १८.४.८६ रोजी उत्सवाचा मुख्य दिवस असल्याने पहाटेपासूनच श्रींच्या दर्शनास भक्तांच्या रंगा लागल्या होत्या. नित्य कार्यक्रमाव्यतिरिक्त सकाळी ६ वाजता श्रींच्या फोटोची व श्री साईसच्चरीत ग्रंथ वाचन समाप्तीची मिरवणूक द्वारकामाईतून मंदिरात आली. त्यानंतर गावातून कावडी मिरवणूकीचा मोठा कार्यक्रम झाला. शिरडीतील भाविक मंडळी व साईभक्त आदले दिवशी रात्री कोपरगावमुक्ती जाऊन गोटावरी नदीचे पाणी घेऊन नऊ मैल पायी चालत आले. सकाळी ६.३० वाजता संस्थान विश्वस्तांनी पूजा केल्यावर अंदाजे बाराशे ते तेराशे कावडींची मिरवणूक वाजत गाजत गावातून निघाली. मंदिराजवळ मिरवणूक आल्यानंतर सुवासिनींनी कावडीस ओवाळले. नंतर कावडी आणणाऱ्या प्रत्येकाने बाबांच्या समाधीस रूपान घातले.

सकाळी १०.३० ते १२.३० पर्यंत ह.भ.प. मनू महाराज कोकलेगावकर, नांदेड यांचे रामजन्म कीर्तन झाले. सायंकाळी ४ वाजता श्रींच्या निशाणांची व ४.४५ वा. श्रींच्या रथाची गावातून मिरवणूक निघाली. मिरवणूक आल्यावर धुपारती झाली. रात्री १० ते सकाळी ६ वाजेपर्यंत उपस्थित कलाकारांनी श्रींच्या पुढे हजेच्या दिल्या. रात्रभर जागर झाला. मंदिर साईभक्तांना दर्शनासाठी रात्रभर खुले ठेवले होते.

उत्सवाचा सांगता दिन- शनिवार दि. १९.४.८६ नित्यकार्यक्रमाव्यतिरिक्त ह.भ.प. मनू महाराज कोकलेगावकर, नांदेड यांचे गोपाळकाला कीर्तन १०.३० वा. सुरु झाले. दहीहंडी व मध्याह्न आरती झाल्यानंतर तीर्थप्रसाद वाटण्यात आला. रात्री ७.३० ते १० श्री. के. राजकुमार केतकर, नटराज नृत्य निकेतन ठाणे यांचा नृत्य कार्यक्रम झाला. रात्री १० वा. शेजारती झाली व उत्सव समाप्त झाला.

हवापाणी- शिरडी येथील हवापाणी उत्तम असून रोगराई काही नाही. काही कलाकारांनी श्रींच्या पुढे हजेरी दिली ती खालील प्रमाणे —

- कीर्तन- १) ह.भ.प. श्री. मधुकर गणेश सूर्यवंशी, संस्थान गवई यांची कीर्तने एकादशी व महत्वाचे दिवशी झाली.
- २) ह.भ.प. श्री. मनू महाराज कोकलेगावकर, नांदेड
- ३) ह.भ.प. विश्वनाथ बंडू सहाने सुराळे (वैजापूर)

प्रवचन — ह.भ.प. विश्वनाथ बंडू सहाने सुराळे.

भजन, गायन, वादन, नृत्य इ. — १) पंडीत नहे बाबू कुंवर संगीत रत्न, बिदर.
 २) श्री. बी.एस. शंभरकर डोबिवली. ३) कु. आशा बिदर. ४) श्रीमती नटेश्वरी गुप्ता
 हैदराबाद. ५) श्री साईबाबा भजनी मंडळ शिर्डी. ६) श्री. डॉ. कोमल मुजुमदार
 जमशेदपूर ७) श्री अनंत महाजनी ग्वाल्हेर ८) श्री. रमाकांत जोशी. नांदेड. ९) श्री.
 कचरूलाल तरटे नांदेड १०) श्री अनिल पंढरीनाथ उत्तरवाल नांदेड ११) श्री श्रीराम
 सातर्डेंकर परेल. १२) श्री. जयवंतराव कुलकर्णी, मुंबई. १३) श्री. अशोक बाळकृष्ण कदम ठाणे
 १४) श्री. मनोहर बाळकृष्ण कदम १५) श्री. प्रसाद कुलकर्णी कल्याण १६) श्री. जी.मल्हेरा, पुणे
 १७) श्रीकला हटंगडी, मुंबई. १८) श्री. अरविंद म्हात्रे. १९) सौ. सरला म्हात्रे. २०)
 मंजूळा हटंगडी. २१) सरीता कोडकनी. २२) रत्ना, मुंबई. २३) श्री. राम दत्तात्रय
 दैठणकर, पुणे. २४) श्री. सखाराम राधूजी गुरुव, कोपरगाव. २५) श्री. कृष्णा यादव
 मरके, अहमदनगर. २६) श्री. गोपाळ पाराशर, मुंबई. २७) श्री. दिनेश शंकर आमले,
 वडाळा. २८) श्री. सुधीर संभाजी सावंत, परळ. २९) श्री. शशीकांत दत्तात्रय चिंचोरे,
 राहता. ३०) श्री. रघुनाथ बाबुराव सांडधोर, पुणे. ३१) श्री. भोलानाथ समेळ, मुंबई.
 ३२) श्री. अनंत राणे, वांद्रा. ३३) सौ. स्नेहलता भाटे, शिर्डी. ३४) सौ. कमलाबाई
 देशपांडे, शिर्डी. ३५) श्रीमती लिलावती गुजराथी, शिर्डी. ३६) श्री. हरकचंद चंद्रभान
 रूनवाल, आलेगाव. ३७) श्री. चंद्रसेन साळगावकर, विलेपाले. ३८) सौ. सविता
 सुरेश गिजेरे, पुणे. ३९) शेखर नटवरलाल विसपुते, शिर्डी. ४०) भरत नटवरलाल
 विसपुते ४१) श्री. शाहू भोसले, भायखळा. ४२) श्री. दौलत शर्मा, मुंबई. ४३) श्री.
 छबू शंकर कदमल सिन्हर ४४) संजय केशव पराडकर, दादर. ४५) श्री. नितीन
 डिस्कल्कर, दादर. ४६) नितीन कोरावकर, भांडूप. ४७) श्री. कचरू तरटे, नांदेड.
 ४८) श्री. रमाकांत जोशी, नांदेड. ४९) श्री. अनिल उत्तरवार, नांदेड. ५०) श्री.
 अनिल परभनवण, नांदेड. ५१) श्री विश्वास पंडीत जोशी, राजगुरुनगर. ५२) श्री.
 रावसहेब देशमुख, अमरावती. ५३) अन्नपुणिदिवी, शिर्डी. ५४) कुमार कुलकर्णी,
 पाथर्डी. ५५) श्री. शांताराम मिराणे, शिर्डी. ५६) श्री. विद्युत विबूरज नाईक, मुंबई.
 ५७) निर्मला नायडू, शिर्डी. ५८) श्री. अशोक चिंतामण राऊत, मुंबई. ५९) के.
 नागविरथा, हैदराबाद. ६०) श्री. सिद्धेश्वर पीसे, बार्शी. ६१) श्री. डी.जी. करडोले,
 वैजापूर. ६२) श्री. बी.एम. कुलकर्णी, वैजापूर. ६३) श्री. ललीतकुमार जोशी, शिर्डी.
 ६४) श्री. ज्ञानेश्वर रामचंद्र वैद्य, शिर्डी. ६५) श्री. वाल्मिक कचरू शेलार, वैजापूर.
 ६६) श्री. मधुसुदन औटी, गणेशनगर. ६७) वामन टाकसाळी, पुणतांबा. ६८) श्री.
 रघुनाथ सोनवणे, पुणतांबे. ६९) श्री. दिगंबर उद्वराव भाटोडे, राहता. ७०) श्री.
 शशीकांत दत्तात्रय नांगरे, राहता. ७१) श्री. रामदास भाऊसाहेब फाकटकर, नारायणगाव.
 ७२) श्री. शंकर गणपतराव शेळके, कोल्हापूर. ७३) अनिता खेडकर, संगमनेर. ७४)
 अलका खेडकर, संगमनेर. ७५) मधुकर पुंडलीक सकट, गांगलगाव. ७६) श्री. शहाजी

थोरात, सांगली. ७७) श्री. चैत्राम कींडीबा लाखे, शिरखळ. ७८) श्री. पुंजाबा दवंगे, शिर्डी. ७९) सौ. भारती ईश्वरलाल मेहता, सांताक्रूज. ८०) श्री. विष्णू दयाळ रवीदास, उन्नाव. ८१) श्री. गुंडोपंत आबा मेमान, कोल्हापूर. ८२) श्री. भिकन वसंतराव पवार, शिर्डी. ८३) श्री. शेख नबाब उमरपटेल, अस्तगाव. ८४) श्री. साहेबराव रामचंद्र देवकुडे, सायगाव. ८५) श्री. ज्ञानोबा तात्या वाडेकर, शिर्डी. ८६) श्री. पी.डी. जाधव, मुंबई. ८७) श्री. गजानन मित्रमंडळ, पुणे. ८८) श्री. मधुकर उपासनी, कान्हेगाव. ८९) श्री. वसंत दामोदर रासने, पुणे. ९०) श्री. रघुनाथ नागरे, शिर्डी. ९१) श्री. चतुर्धन नागरे, शिर्डी. ९२) श्री. शांताराम मिराणे, शिर्डी. ९३) श्री. माणिक साळी, शिर्डी. ९४) श्री. मधुकर निवृत्ती भालेराव, शिर्डी. ९५) श्री. बारावकर काका, शिर्डी. ९६) श्री. के. राजकुमार केतकर, ठाणे. ९७) श्री. किशोर तेलवणे. ९८) श्री. सुरेश करमरकर. ९९) सौ. निर्मला धारवाडकर. १००) श्री. जनार्दन मधेकर. १०१) श्री. यशवंत मोरे. १०२) श्री. राजेंद्र भोसले. १०३) कु. राजश्री करमरकर. १०४) श्री. विनायक केतकर. १०५) श्रीमती इंदिरा. १०६) श्री. सतीश नागेशराव, मुंबई. १०७) श्री. शशीकांत दलवी. १०८) श्री. बारकूशेठ मांडवकर. १०९) श्री. सुरेश अंजलेकर. ११०) श्री. वसंत जोशी. १११) श्री. विलास पावसकर. ११२) श्री. यशवंत नाईक. ११३) श्री. अरविंद पवार. ११४) श्री. मारुती मांजरेकर. ११५) श्री. चंद्रकांत विनेकर. ११६) श्री. नारायण कदम. ११७) श्री. सुधाकर शिंते. ११८) श्री. आत्माराम बंगाल. ११९) श्री. एकनाथ बंगाल. १२०) श्री. अनंत बंगाल. १२१) श्री. शरद गायकवाड. १२२) श्री. सुभाष कांबळी. १२३) श्री. बबलू मिस्त्रा. १२४) श्री. अरुण उबाळे. १२५) श्री. रमेश घाडीगावकर. १२६) श्री. रविंद्र परब. १२७) श्री. शशीकांत जाधव. १२८) श्री. मोहन बोलांडे. १२९) श्री. अजय गिरोडकर. १३०) श्री. दशरथ पवार. १३१) श्री. नागेश कंठक. १३२) श्री. अशोक कानडे. १३३) श्री. अरविंद जामखंडेकर. १३४) श्री. किशोर कदम. १३५) श्री. अनिल चव्हाण. १३६) श्री. शाशांक तावडे. १३७) श्री. बालाराम मोगरे. १३८) श्री. सुनील साळवी. १३९) श्री. नरेश नाईक. १४०) श्री. रमेश भाईसाहेब, १४१) श्री. सुकदेव नांदवीकर. १४२) श्री. रविंद्र कुलकर्णी. १४३) श्री. नंदकुमार चव्हाण. १४४) श्री. राजू शिंके. १४५) श्री. मिलींद कांबळी. १४६) श्री. अनिल पुराणिक. १४७) श्री. अरुण चव्हाण. १४८) श्री. चंद्रकांत फाळके. १४९) श्री. कृष्णा पाटणकर. १५०) श्री. विलास परळकर. १५१) श्री. अविनाश सी. कुत्तरकर. १५२) सौ. अलका द. पवार. १५३) श्री. विलास महाडीक. १५४) श्री. एस.एस. वाघ, साकरवाडी. १५५) श्री. पी.आर. यादव, लक्ष्मीवाडी. १५६) श्री. एच.ए. पटेल. १५७) सौ. एम.एच. पटेल. १५८) श्री. आंबोडकर. १५९) कॅटन गोपाल शेंडी. १६०) राजेश पळसकर. १६१) उमेश पावसकर. १६२) कै. तुकराम खेडकर लोकनाट्यमंडळ, नारायणगाव. १६३) मूनीभाई. १६४) विजय डेकोरेटर्स. १६५) विष्णू महादेव राऊत. १६६) श्री. के.टी. टिकू, मुंबई. १६७) विवेक मुळे.

श्री साईबाबा संस्थान, शिरडी
श्री साईबाबा संस्थान प्रकाशित पुस्तकांची यादी

अनु. पुस्तकाचे नांव	भाषा	किंमत	पैरिंग व पोस्टेज
१. श्री साई चरित्र	मराठी	३४-५०	६-००
२. —"—	इंग्रजी	२०-००	४-२५
३. —"—	हिन्दी	१६-००	४-२५
४. —"—	कन्नड	१०-००	४-००
५. —"—	तेलगू	१४-५०	५-२५
६. —"—	तामिळ	१२-००	४-५०
७. —"—	सिंधी	२२-००	४-५०
८. गुजराथी पोथी	गुजराथी	३१-००	६-००
९. श्री साईलिलांमृत	मराठी	७-५०	४-००
१०. —"—	गुजराथी	४-२५	४-००
११. अवतार व कार्य	मराठी	६-५०	४-००
१२. स्तवन मंजिरी	मराठी	०-३०	३-५०
१३. —"—	गुजराथी	०-३०	३-५०
१४. सगूणोपासना	मराठी	०-७०	३-५०
१५. चार अध्याय	मराठी	१-२५	३-५०
१६. सगूणोपासना	सिंधी	१-२५	३-५०
१७. सचित्र साईबाबा	इंग्रजी	३-४०	३-५०
१८. मुलांचे साईबाबा	मराठी	१-५०	३-५०
१९. —"—	इंग्रजी	२-००	३-५०
२०. —"—	तेलगू	२-५०	३-५०
२१. —"—	गुजराथी	१-५०	३-५०
२२. गाईड टू होली शिरडी	इंग्रजी	१-५०	३-५०
२३. —"—	मराठी	१-५०	३-५०
२४. —"—	गुजराथी	१-५०	३-५०
२५. तेलगु पुजाविधी	तेलगु	—	—
२६. रुद्राध्याय	मराठी	०-९०	३-५०
२७. साईबाबा ऑफ शिरडी बाय प्रधान	इंग्रजी	३-००	३-५०
२८. साईबाबा ऑफ शिरडी बाय. पी. भरुचा	इंग्रजी	६-५०	४-००

श्री साईबाबा संस्थान शिरडी

फोटोंची यादी

अनु. फोटोचे नांव	साईज	किमत	पोस्टेज व योंकिंग
१. आशिर्वाद फोटो	१४" x २०"	१-८५	३-५०
२. -"-	१०" x १४"	१-७५	३-५०
३. -"-	१०" x १२"	१-५०	३-५०
४. -"-	७" x २०"	०-६०	३-५०
५. -"-	५½" x ६½"	०-३५	३-५०
६. -"-	४" x ५"	०-३०	३-५०
७. -"-	२" x ३"	०-२०	३-५०
८. दगडावर बसलेले साईबाबा (रंगीत)	१४" x २०"	१-८५	३-५०
९. " " (काळापांढरा)	१४" x २०"	०-८५	३-५०
१०. दगडावर बसलेले साईबाबा (रंगीत)	३½ x ५½	०-६०	३-५०
११. द्वारका माई (रंगीत)	१७" x २२"	५-७५	३-५०
१२. -"-	१४" x २०"	१-६०	३-५०
१३. -"-	१०" x १४"	१-२५	३-५०
१४. समाधी फोटो	१३" x ९"	१-९५	३-५०
१५. -"-	८" x ६"	०-७५	३-५०
१६. -"-	४" x २½"	०-९०	३-५०
१७. कॅमेरा फोटो (रंगीत)	९" x १२"	१-६५	३-५०
१८. ऑफसेट फोटो	९" x १३"	१-५०	३-५०
१९. -"-	५" x ७"	०-४०	३-५०
२०. दगडावर बसलेले बाबा (निळा)	९" x १२"	०-७५	३-५०
२१. मूर्ती फोटो (बस्ट)	३¾ x ४½"	०-३५	३-५०

श्री. रा. द. बने, संपादक यांनी श्री साईबाबा संस्थान, साईनिकेतन, द०४ बी, डॉ. आंबेडकर रोड, दादर, मुंबई - ४०००१४, यांचे करिता गिता ऑफसेट, बी-२३, रॉयल इंडस्ट्रियल इस्टेट, नायगाव क्रॉस रोड, वडाळा, मुंबई - ४०००३१ येथे
छापून प्रकाशित केले.

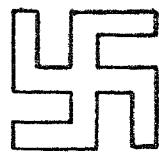
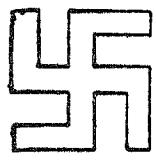
श्री

मुख्य १५८६। राष्ट्रपिता विजेपांक [किमत १ रुप]

भास्कर

श्रीमार्द्दिवाला रामेन, शिरडीवे अधिकृत मासिक

श्रीसाईलीला
जुलै १९८६

श्री साईलीला

श्रीसाईबाबा संस्थान.
शिरडीचे अधिकृत मासिक

संपादक

श्री. र. द. बने

कार्यकारी अधिकारी श्रीसाईबाबा संस्थान शिरडी

: कार्यकारी संपादक :

प्रा. सौ. इंदिरा खेर
एम.ए. पी.एच.डी.
(इंग्रजी आवृत्ति)

श्री. सदानंद चेंदवणकर
(मराठी आवृत्ति)

गुरुपौर्णिमा विशेषांक

वर्ष ६५ व]

किमत १ रुपया

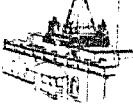
[अंक - ४

दूरध्वनी ४१२२५६९

: कार्यालय :

“साईनिकेतन”, प्लॉट नं ८०४ बी, डॉ. आंबेडकर रोड, दादर, मुंबई-४०० ०१४.

वार्षिक वर्गणी रु. १०/- (ट.ख. सह) किरकोळ अंक १ रु. फक्त.

श्रीसाईबाबांच्या संदेशाचा जगभर प्रसार करणे हे
श्रीसाईलीलाचे मुख्य उद्दिष्ट आहे.

श्री साई वाक्सुधा

गंगा समुद्रा भेटूं जाते ।
वाटेने तापाता शीतल करिते ।
तीरीच तरऱ्सी जीवन देते ।
तुषा हरिते सकळांची ॥ २६ ॥

तैसीच संतांची अवतार स्थिती ।
प्रकट होती आणि जाती ।
परी तयांची आचरिती रीती ।
पावन करिती जगाते ॥ २७ ॥

कमालीची क्षमाशीलता
नैसर्गिक विलक्षण अक्षोभ्यता ।
ऋतुता मृदुता सोशिकता
तैसीच संतुष्टता निरूपम ॥ २८ ॥

दिसाया जरी देहधारी ।
तरी तो निर्गुण निर्विकारी ।
निःसंग निर्मुक्त निज अंतरी ।
प्रपंची जरी विचरला ॥ २९ ॥

कृष्ण स्वयं जो परमात्मा ।
तोही म्हणे संत मदात्मा ।
संत माझी सजीव प्रतिमा ।
संत-सप्रेमा तो मीच ॥ ३० ॥

— श्रीसाई सच्चरित् अध्याय ११ वा

सुविचार

ब्रह्मनंदं परमसुखदं केवलं ज्ञानमूर्ति
द्वंद्वातीतं गगनसदृशं तत्त्वमस्यादिलक्ष्यम् ।
एकं नित्यं विमलमचलं सर्वधी साक्षिभूतम
भावातीतं त्रिगुणरहितं सदगुरुं तं नमामि ॥

ब्रह्मानंदरूप, परमसुखदायक, केवल
ज्ञानमूर्ति, द्वंद्वागीत आकाशाप्रमाणे अलिप्त,
तत्त्वमसि वगैर महावाक्यांचे लक्ष्य, एक
नित्य शुद्ध, स्थिर, सर्वाच्या बुद्धीचा
साक्षी, दृश्यातीत आणि त्रिगुणरहित
अशा त्या सदगुरुला मी नमस्कार करतो.

या मासिकात प्रकाशित झालेल्या लेखातील
मतांशी संपादक सहमत आहेतच असे नाही.

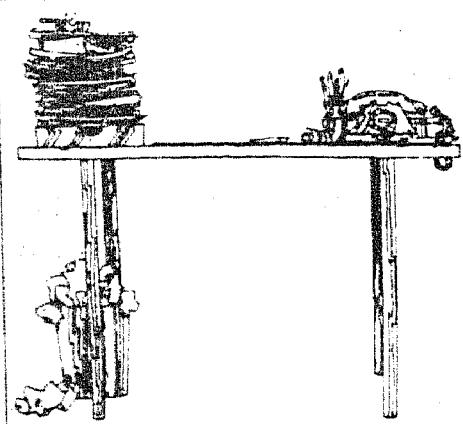
श्री साईलीला — जुलै १९८६

अनुक्रमणिका

क्रमांक	लेख-कविता शिरक	लेखक-कवि नाव	पृष्ठ क्रमांक
१	संपादकीय	—	४
२	पाहिल साई जन्मभरी तुला	— श्री. बाळासाहेब नाडकर्णी	६
३	भारताचा ज्ञानदीप	—	७
४	व्यासपौर्णिमा गुरुपौर्णिमा	—	९
५	श्री सदगुरु साईबाबा	— सौ. लीना भांगले	१०
६	गुरु महात्म्य	— श्री. चंद्रकांत गरगटे	११
७	मग आलिंगिला पूर्णिमा	— श्री. नरसिंह दिवेकर	१३
८	तुम्हीच माझे बाबा साई	— श्री. मधु पाटणकर	१६
९	स्वामी विवेकानन्दांची गुरुभक्ति	—	१७
१०	साक्षात् ईश्वर	— श्री. भालचंद्र कडणे	१९
११	कबीर आणि त्याचे सदगुरु	—	२०
१२	श्री साईबाबा आणि बोलणे	— श्री. मु.ब. निबाळकर	२१
१३	श्री साईनाथांचा शरणार्थी (१४)	— श्री. विश्वास खेर	२८
१४	तानसेनचे गुरु	—	३१
१५	महाराष्ट्राचा भारतीय संत	— पूज्य विनोबाजी	३२
१६	गुरुपौर्णिमा	— सौ. उषा जोशी	३८
१७	खापडे यांची शिरडी दैनंदिन	— साईनंद	३९
१८	साईभक्त श्री. काकासाहेब दीक्षित	—	४१
१९	साईनाथास	— सौ. नीता जाधव	५३
२०	श्री नामदेवांच्या कथा	—	५४
२१	श्री बाबांचा गुरुसंदेश	— श्री. चकोर आजगावकर	५७
२२	सदगुरु महिमा	— श्री. अरविंद बारटके	५९
२३	साई शिल्पकार	— श्री. प्रमोद रायसोनी	६२
२४	जा शिरडीला जा	— डॉ. एम.जी. दिक्षित	६३
२५	नियम श्रद्धेचे - शिरडी दर्शनाचे	— श्री. भालचंद्र गंडे	६३
२६	शिरडी वृत्त	—	६४

गुरु गौरव

संपादकीय

ब्रह्मानंदम् परमसुखदं केवलं ज्ञानमूर्ति ।
द्वन्द्वातीतं गगन सदृशं तत्त्वमस्यादि लक्ष्यम् ॥
एकं नित्यं विमलमचलं सर्वधीं साक्षीभूतं ।
भावातीतं त्रिगुणरहितं सद्गुरुं तं तमामि ॥

प्राचीन काळी आध्यात्मिक मार्गदर्शनासाठी आलेले साधक आपल्या गुरुजनांना आदर व्यक्त करताना हा श्लोक स्पष्टपणे म्हणत असत. या उद्धृत केलेल्या श्लोकात सद्गुरुच्या सर्व लक्षणांचे निवेदन केलेले आहे.

ब्रह्मानंद म्हणले गुरु हे ब्रह्मानंदाचे प्रतिक आहे. कारण ते त्या आनंदात विलीन झालेला

आहे की जे मूळ ब्रह्म हेच आहे. ते काही कोठे बाहेरून आणलेले, कोठून मिळालेले किंवा मिळविलेले असे नाही. त्याचे वास्तव्य प्रत्येक व्यक्तीच्या अंतःकरणात सदैव असते. हे जग, हे विश्व, प्रत्येक कण हाच मूळात आनंदमय आहे पण त्यातच, त्याचे सर्वे त्याचाच आणि त्याचे करिताच असून सुद्धा मानवाला मात्र मी म्हणजेच ते ब्रह्म (अहं ब्रह्मास्मि) या वस्तूस्थितीची जाणीव केवळ अज्ञानामुळे नसते. याचे कारण तो या जाणीवेच्या अभावी अंधःकारातच असतो. त्यामुळे त्याची दिशाभूल होते व तो या मार्गापासून दूर जातो.

परमसुखदं गुरु हा सर्वोच्च आनंद देतो. हा आनंद कोणत्या प्रकारचा असतो? हा शारीरिक सौख्याचा असतो की मानसिक समचित्ताचा? बौद्धिक संवेदनेचा की इंद्रिय संवेदनाचा? नाही. ही आनंदावस्था शब्दातीत आणि निरुपम असल्यामुळे ऋषी-मुनींनी तिचे वर्णन फक्त 'नेति नेति' असे सांगून केलेले आहे. खेरतर एरवी कल्पकतेचे पंख लावून भराऱ्या मारणाऱ्या मानवी मनाच्याही झेपेच्या तो पलीकडचा असतो. वैश्विक तंजस्वितेचा अंश असा जो आत्मा त्यातच या सर्वोच्च आनंदाचा उगम वा झरा असतो. तेळा स्वतःचे आणि प्रत्येकांचेच ठायी जो या आत्म्याच्या अस्तित्वाचे भान ठेवतो त्यालाच सद्गुरु म्हणावयाचे.

केवलम काल आणि स्थळ यांच्या मर्यादिच्या पलीकडे असणारा जो गुरु हा पवित्र चैतन्यमूर्तीच आहे. जागृत आहे, त्याची जाणीव ही सर्व व्यापी आहे याचा अर्थच तो परमेश्वरच आहे. तोच एक सद्गुरु आहे.

ज्ञानमूर्तिम् ज्ञान म्हणजे काय? "अद्वैत दर्शनम् ज्ञानम्" परब्रह्मात एकरूप होणे याचाच अर्थ परम ज्ञानप्राप्ती. या अद्वैतावस्थेत मानव विलीन झाला म्हणजे ज्ञानाचाही अंत झालेला असतो. कारण 'मला ज्ञान झालेले आहे असे म्हणण्यासाठी व्यक्ती उरलेली नसते. सद्गुरु तर त्याच ज्ञानाचे प्रतीक होय, त्या अद्वैतावस्थेचा सतत अनुभव मिळत असलेली व्यक्ती. ज्यांना गुरु म्हणून सर्वसाधारण मानले जाते ते तर मार्गदर्शक फलकाप्रमाणे दीपसंभाषणाणे असतात. त्यांचा प्रवास संपूर्ण झालेला नसतो आणि त्यांना

ध्येय गाठावयाचे असते पण 'ज्ञानमूर्ति' मात्र सदैव आपले वरोवरच असतो, तो मार्गवर
तुमच्या पुढे असतोच व तो मार्ग निष्कंटक करतो. अगदी आपण त्याचे मध्ये विलोन होईतोपर्यंत.

द्वंद्वातीतम् सदगुरु हा अटळ अशा द्वैताना सुख आणि दुःख लाभ आणि ह्रासी,
सुती आणि निदा इत्यादीना सामोरे जाऊनही स्थित प्रज्ञ असतो.

गगन सदृशम् पंचमहाभूतांपैकी पृथ्वी, आग, तेज, वायू या चार महाभूतात कितीही
बदल होत राहिला तरी आकाश हे पाचवे महाभूत आहे. ज्याप्रमाणे वरोल चांगोना
सतत अविचल अवस्थेत आकाश हे आधार देत असते; त्याचे प्रमाणे हा सदगुरुन्न
विविध तन्हेच्या घटना आणि प्रसंगांमध्ये अविचलस्थितीत आधारसंभाप्रमाणे वावरत असतो.

तत्त्वमस्यादिलक्ष्यम् तत्-त्वम असि, अयम, आत्मा, ब्रह्मा, अहम्, ब्रह्मास्मि, प्रज्ञानम्,
ब्रह्मा ही वेदामध्ये विशद केलेली चार महत्वाची सिद्धान्त तत्वे पुरस्कृत करणारा आणि
अनुभवणारा.

एकम् जागृती स्वप्न आणि सुषुप्ती या तीनही अवस्थामध्ये असताना हे अनेक अनुभवातून
जात आहे किंवा त्याला अनुभव मिळत नाहीत आहेत असे जरी इतरांना भासले तरी
त्याच्या निश्चल मनस्थितीत कोणताच फरक न पडता हा गुरु त्या अद्वैत स्थितीत
संपूर्णपणे स्थिर उभा असतो.

नित्यम अनंत आणि कालातीत असा हा सदगुरु नित्य पवित्र, जागृत आणि प्रसन्न असतो.

विमलम् निष्कलंक ज्याचे पावित्र्य कशानेही कलंकीत होऊ शकत नाही असे. गुरु
हा इच्छा व वासनांच्याही पलीकडे असतो तो अगदी पूर्ण असतो.

सर्वधी सर्वव्यापी, चैतन्यदायी, बुद्धीमत्ता ही गुरुची बौद्धिक लक्षणे होत.

सर्वसाक्षी परमेश्वराचे दुसरे नाव म्हणजे सदगुरु. त्याच्या पूर्णत्वात प्रायः कोणतेही
परिवर्तन होत नाही. मग तो कोणत्याही आकारात असो. ज्याप्रमाणे एखाद्या चित्रपटाची
फिल्म प्रतिसेकंद सोळाचित्रे रूपेरी पडद्यावर उमटवत असते. प्रत्येक चित्रातील दृश्य
क्षणिक आणि बनावट असते. म्हणजेच क्षणाक्षणाला बदलणारे असते. पण ज्या पडद्यावर
ती दृश्ये दिसतात तो पडदा नित्य म्हणजे अविचल असतो.

साक्षी भूतम् प्रत्येक वस्तूचे, प्रत्येक ठिकाणी जे साक्षी असते ते. उदाहरणार्थ रचि
हा चैतन्य देतो पण तो सर्व कर्माचा साक्षी असतो त्याप्रमाणे.

भावातीतम् तो विविध स्वरूपाचे अंतःस्फुरण, मनक्षोभ भावना आणि मनातील
कल्पना यांच्या पलीकडे पोचलेला असतो.

त्रिगुणरहितम् सजीव प्राणी सृष्टीमध्ये तीन प्रकारचे गुण असतात. सत्त्व (पवित्रता),
रज (कार्यरतता), तम (मंद्यत्व) त्यांचे पलीकडे असणारा म्हणजे गुणातीत. या त्रिगुणांनी
बद्ध असलेला, झालेला म्हणजे मानव पण त्याचेही मयदिच्या बाहेर असलेला म्हणजे दैवी.

सदगुरुम् योग्य तो गुरु. तम- त्याला, नमामि- त्याला मी आदरपूर्वक वंदन
करतो. असा या प्रसिद्ध श्लोकाचा अर्थ आहे.

जे गुरु आदरणीय आहेत त्यांचे ठिकाणी वर वर्णिलेले सर्व गुण वास करीत असणे
अवश्य आहे. जे काही गुरु साधकांना लाभलेले आहेत ते स्वतःच धुक्यामध्ये वाटचाल

करीत आहेत आणि त्यांची श्रद्धाही डळमळीत अशी आहे. खन्या खुन्या गुरुने माया आणि अहंभाव यांचे पलीकडे गेले पाहिजे. वासना आणि गरजा यातून तो मुक्त क्वावयास हवा. एखादी व्यक्ती स्वार्थ बुद्धी बाळगून आणि फलप्राप्तीवर लक्ष केंद्रीत करून असेल तर अशा व्यक्तीचा गुरु म्हणून स्वीकार करता येणार नाही.

गुरुर्ब्रह्मा गुरुर्विष्णू गुरुर्देवो महेश्वरः ।

गुरुस्साक्षात् परब्रह्म तस्मै श्रीगुरुवे नमः ॥

गुरुविषयक या महत्वपूर्ण श्लोकात परमतत्वाची तीन भागात विभागणी करून एकेकाकडे उत्पत्ती, स्थिती, आणि लय अशी तीन कार्ये सोपविली आहेत असा भास निर्माण होतो. या त्रिमूर्तीचा एक आविष्कार ओंकाराच्या प्रणवाक्षराचे मंत्रात आहे. अ.अ.म. यांचे संधीतून 'ओम' हा शब्द तयार होतो अ.अ.म. ही अक्षरे ब्रह्मा, विष्णू आणि महेश्वर यांची प्रतिके असून त्या सर्वांना या प्रणवात जागा आहे. ज्या श्लोकांमध्ये या त्रिमूर्तीचा गौरव होतो त्या श्लोकामुळे प्रश्न निर्माण होतो तो असा की गुरु म्हणजेच परमेश्वर किवा परमेश्वर म्हणजेच गुरु. यापैकी नेमके कोणते? याचे उत्तर असे की, परमेश्वर हाच गुरु होय. तो सर्वव्यापी आहे. तो सदाकृपाळू आहे आणि तो सर्वसाक्षी आहे. त्याचाच आपल्या अंतःकरणात वास आहे.

। पाहिल साई जन्मभरी तुला ।

एकदा येउन जा शिरडीला ।

पाहिल साई जन्मभरी तुला ॥ धु ॥

अखिल जगा क्षणी विसरशील

आरती सोहळा भान हरपेल ॥

रमशील ठायी चित्त प्रवृत्तीला ।

पाहिल साई जन्मभरी तुला ॥ १ ॥

टळतील दोष जन्मोजन्मीचे ।

साईनिनाद कर चतुर्वर्चे ॥

पावशील साईस्वरूपानंदाला ।

पाहिल साई जन्मभरी तुला ॥ २ ॥

वैभव-विरक्ती त्यांचे चरणी ।

मिळवी त्यांचे प्रसादांनी ।

अनुसर श्रद्धा अन सबुरीला ।

पाहिल साई जन्मभरी तुला ॥ ३ ॥

— बालासाहेब शांताराम नाडकणी

सी/१४११ लक्ष्मीपूरी कोल्हापूर

भारताचा ज्ञानदीप

भगवान व्यासमहर्षि

भगवान व्यास महर्षि म्हणजे भारतीय संस्कृतीत गुरुस्थान प्राप्त झालेली महान विभूती आहे. त्यांनी जे अलौकिक कार्य केले, त्याला जगात तोड नाही, म्हणून त्यांच्या बाबतीत 'व्यासोच्छिष्ट जगत् त्रयं' असे म्हटले जाते.

व्यासांच्या आईचे नाव मत्स्यगंधा (सत्यवती) असे होते. ही आद्रिका नावाच्या कोऱ्याला सापडली. खेरे बोलणारी म्हणून नाव सत्यवती पडले. ती अत्यंत सुंदर असून लग्नाला योग्य अशी झाली होती. पण तिच्या अंगाला माशांची दुर्गंधी येई. त्यामुळे लग्न करण्याची तिला लाज वाटे.

एकदा ती समुद्रात होडी चालवीत असता पाऊस सुरु झाला. इतक्यात पराशर ऋषींची हाक तिच्या कानावर आली. ते तिच्या नावेत बसले. तिने आपली सर्व हकीगत त्यांना सांगितल्यावर त्यांनी तिचा दुर्गंध नाहिसा करून सुंगंधाची खैरात केली. याचवेळी व्यासांचा जन्म झाला. यमुनेच्या तीरावर मच्छोदरी नावाचा घाट आहे. हे व्यासांचे जन्मस्थान. तू स्मरण करशील तेव्हा मी तुला भेटेन असे सांगून व्यास तेथून तपश्चयेसाठी निघून गेले. हा दिवस आषाढ पौर्णिमेचा होता. यालाच व्यास पौर्णिमा किंवा गुरुपौर्णिमा असे म्हणतात.

व्यास तपासाठी हिमालयात गेले. जातुकर्ण्य ऋषींचे शिष्यत्व त्यांनी स्वीकारले. आणखीही काही ऋषींकडून त्यांनी ज्ञान मिळविले. आठव्या वर्षी उपनयन झाले. त्यांनी चौदा विद्या व चौसष्ट कलांचे अध्ययन केले. चारही वेद मुखोदगत केले. विसाव्या वर्षी तीर्थयात्रेस निघाले. सर्व प्रवास पायी केला. अनेक लहानमोठी राज्ये पाहिली. नाना प्रकारची माणसे अवलोकन केली. अनेक ठिकाणी त्यांनी गृहकलह पाहिले. त्यामुळे त्यांचे मन उद्घिन झाले. मनाला शांती मिळेना तेव्हा हिमालयाजवळ त्यांनी शम्याप्रास नावाचा आश्रम काढून शिष्यशाखा तयार केली. त्यांनी जाबाली ऋषींच्या 'वटिका' नावाच्या कन्येशी विवाह केला. या गृहस्थाश्रमातून शुक्राचार्यांचा जन्म झाला. ते साक्षात् वैराग्याचा अवतारच झाले.

एकदा व्यास सरस्वती नदीच्या तीरावर बसले असता विचार करू लागले. आर्यांच्या आर्यत्वाचे रक्षण करण्यासाठी आपण काहीतरी करावे, लिहावे असे त्यांना वाटू लागले. त्यांची प्रतिमा पल्लवित झाली. कल्पनाशक्तीने उड्हाण केले. हीच काव्यातील संजीवनी विद्या. ही निराकाराला साकार करते. अंधाराला प्रकाशमान करते, स्थूल-सूक्ष्मांची अदलाबदल करते तर काळातील फरक नाहीसा करते. अंधारात दिव्य प्रभा प्रकट करणारी ही प्रतिभा काय करील ते सांगता येत नाही.

त्यांनी प्रथम वेदराशीतून ऋग्वेद, यजुर्वेद, सामदेव व अथर्ववेद असे चार खतंत्र विभाग केले व त्यांचे अध्ययन करण्यासाठी चार शिष्यांची नेभणूक केली. पैल, वैशंपायन, जैमिनी व सुमंत अशी त्यांची नावे होती. इतिहास-पुराणरूपी पाचवा वेदही

निर्माण केला. वेदपठण सतत टिकून राहून यज्ञामध्ये वेदाचा केला जाणारा उपयोग हा व्यवस्थितपणे केला जावा म्हणून त्यांनी हे प्रचंड कार्य केले. हे सामान्य प्रकारची बुद्धी असणाऱ्याचे काम नाही. प्राचीन कालापासून वेदामध्ये कानामात्रेचाही फरक होऊ नये म्हणून ते मुखोद्गत केले जात असत. ह्या त्यांच्या महत्त्वपूर्ण कामगिरीमुळे त्यांना वेदव्यास नाव प्राप्त झाले.

त्यांना उपनिषदप्रणित कर्म, भक्ती व ज्ञान या समुच्चयात्मक तत्त्वज्ञानाचा प्रसार करावयाचा होता. कर्ममार्गाचा प्रसार करण्यासाठी त्यांनी आपल्या जैमिनी नामक शिष्याची नेमणूक केली. ह्यानंतर ज्ञान-भक्तीसाठी त्यांनी ब्रह्मसूत्रांची रचना केली. या सूत्रांद्वारे त्यांनी उपनिषदप्रणित तत्त्वज्ञानाची स्थापना केली. ब्रह्मसूत्रे, गीता या दोन ग्रंथांचा उपनिषदांबरोबर प्रस्थानत्रयीत समावेश होऊन त्यावर भाष्य करणारास आचार्य पदवी प्राप्त होत असे. अशा ह्या उच्चतम तत्त्वज्ञानाच्या प्रसारासाठीच व्यासांचा अवतार होता. त्यापूर्वीची परिस्थिती कशी होती ह्यांचे मार्मिक विवेचन पुराणात केले आहे.

प्रस्थानत्रयीनंतर व्यासांनी पुराणरचना केली. सरखती नदीच्या तीरावर 'शम्याप्रास' आश्रमात त्यांनी हे कार्य केले. स्त्रिया, शूद्र व सामान्य लोकांसाठी त्यांनी पुराणे रचली. पूर्वकालीन परंपरा सांगणाऱ्या ग्रंथास पुराण म्हटले जाते. वेदविभाग व ब्रह्मसूत्रे यांचे यथार्थ ज्ञान होण्यासाठी त्यांनी पुराणांची निर्मिती केली. इतिहास कथन व्हावे हाही पुराणे लिहिण्याचा त्यांचा विचार होता. 'पूर्व रम्य ज्यांचे त्यांना रम्य भावि काल' या उक्तीप्रमाणे पुढील पिढीला मार्गदर्शन व्हावे हाही पुराणांचा हेतु आहे. आपला शिष्य सूत याच्याकडून पुराणांचा प्रसार केला. एकूण अठरा पुराणे व अठरा उपपुराणे आहेत. याप्रमाणे पुराणरचना करून सामान्यजनांना ज्ञानाची द्वारे वेदव्यासांनी खुली केली.

यानंतर श्रीमहाभारत ग्रंथांची रचना झाली. यावेळी विचारांची त्यांच्या डोक्यात एवढी गर्दी होती त्यामुळे हातातील लेखणी अपुरी पडू लागली. ते चिंताक्रांत झाले. तेव्हा साक्षात् श्रीगणेशांनी हे काम पत्करले. पण गणेशाची एक अट होती की, मी लिहिताना थांबणार नाही. तेव्हा व्यासांनी सांगितले की, श्लोकाचा नाद, अर्थ व सुचकता हे ध्यानात येईपर्यंत थांबावे व मग लिहावे. श्रीगणेश 'तथास्तु' म्हणून लेखन करू लागले व महाभारत जन्मले. यात अनेक कूट श्लोक आहेत. हे गूढाथनि युक्त आहे. ग्रंथकार अतिशय श्रेष्ठ प्रतिभाशाली तसेच ग्रंथलेखक प्रत्यक्ष गणपतीच. तेव्हा अशा दिव्य ग्रंथाला अभूतपूर्व महत्त्व प्राप्त झाले तर त्यात आश्र्य ते काय? सतत तीनवर्षे प्रयत्न करून त्यांनी हा ग्रंथ तयार केला. भारतवासियांवर हे त्यांचे अनंत उपकार आहेत. मूळ ग्रंथ जय नंतर त्यात भर घालून भारत नाव मिळाले. नंतर त्यांनी यात इतिहास, सामाजिक धर्म, राजधर्म, स्त्रीधर्म, दानधर्म व मोक्षधर्म याचा उहापोह केला. आहे. आदर्श इतिहासकार कसा असावा याचे प्रात्याक्षिकच भारत व पुराणे यांच्याद्वारे भावी इतिहासकारापुढे ठेवले आहे. जेथे धर्माला अनुसरून प्रयत्न केला जातो तेथे जय हा ठेवलेलाच असतो हे महाभारताचे महावाक्य आहे.

वेदव्यासांनी नुसते ग्रंथरचनेचे च कार्य केले असे नसून त्या त्यावेळी समाजास-व्यक्तीस मार्गदर्शनही केले आहे. कौरब-पांडवांना त्यांनी वेळोवेळी सल्ला देण्याचे काम केले. तो पांडवांनी मानला पण कौरवांनी तो कधीच मानला नाही.

व्यासांचे विशेष :-

- १) व्यासांपासून शंकराचार्यांनी गुरुपरंपरा सुरु केली.
- २) भारतीय संस्कृतीचे महाप्राण व्यास होते.
- ३) व्यासचर्या :- व्यासरचित व संपादित ग्रंथांना व्यासचर्या म्हणतात.
- ४) व्यासप्रणित धर्म :- लोकांना सुखी, समुद्ध नीतिप्रवण व पुरुषार्थी बनवतो तो धर्म व्यास मानीत.
- ५) मानवता :- व्यासांनी मानवतेला जास्त महत्व दिले.
- ६) भारतातील नव्हे जगातील थोर व्यक्ती म्हणजेच व्यास.
- ७) जगाचे एकीकरण वाढमयामार्फत होण्यासाठी भगीरथ प्रयत्न केले.
- ८) संस्था स्थापून कुलपती बनले.

अशा ह्या आपल्या थोर महापुरुषाचे स्मरण आपण आषाढ पौर्णिमेस करू या, आणि त्यांच्या चरित्रातील काही पैलू आपल्यात आणण्याचा संकल्प ह्या शुभदिनी योजू या.

नमोऽस्तुते व्यास विशालबुद्धे ।
फुल्लारविन्दायत पत्रनेत्र ॥
येनत्वया भारततैल पूर्णः ।
प्रज्वालितो ज्ञानमयः प्रदीपः ॥

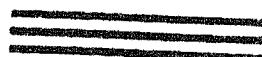
व्यास पौर्णिमा : आषाढ पौर्णिमा : गुरु पौर्णिमा

व्यासपौर्णिमा हा पौर्णिमेचा दिवस व्यासमुरींच्या सूतीप्रित्यर्थ त्यांचा स्मरणदिन म्हणून पाळला जातो. हिंदू पंचांगामध्ये चार पौर्णिमा परम पवित्र मानलेल्या आहेत. त्या म्हणजे १) वैशाख पौर्णिमा - बुद्ध पौर्णिमा, २) आषाढ पौर्णिमा- व्यास पौर्णिमा, ३) श्रावण पौर्णिमा- नारळी पौर्णिमा, ४) माघ पौर्णिमा- विश्वकर्मा जयंती.

हा महिना आषाढाचा आहे. या महिन्यातील यादिवशी मनाचा कारक जो चंद्र हा पौर्णिमेचा, पूर्ण वर्तुळाकार असून त्याचा प्रकाश शीतल, प्रसन्न आणि खच्छ असतो. व्यासमुरींनी आपली अमर साहित्यकृती असा जो ग्रंथ ब्रह्मसूत्रे तो त्यांनी याच दिनी पुरा केला. सूत्र म्हणजे दोरी. या ग्रंथामध्यून व्यासमुरींनी विशद केले आहे की, सर्वव्यापी ब्रह्मतत्त्व विविध नामरूपाचे अंतरंगात प्रवेश करते आणि त्या वरवर निरनिराळ्या वाटणाऱ्या सर्व नामरूपांना एकत्रित करून ठेवते. हे तत्त्व सदैव पूर्ण रहाते, कमी अधिक होत नाही. ढग जरी त्यावरून वहात गेले तरी या सर्व व्यापी तत्वाला बाधा येत नाही. व्यासगुरुंनी मानव जातीला हेच शिकविले आहे.

ज्याप्रमाणे परमेश्वर मानव योनीत वास करतो त्याप्रमाणे माणूसही परमेश्वरी रूप घेऊ शकतो. तो परमेश्वरालाही मानव होण्यासाठी अत्यंत कळकळीची प्रार्थना करून त्यांचे मन बळवितो. प्रल्हादाच्या प्रार्थनेमुळे नृसिंह अवतार झाला. प्रार्थना आणि अवतार हे परस्पर पूरकच आहेत. त्याला विद्युत शास्त्रातील ऋण व धन विद्युत कणांची उपमा द्यावी लागेल. दुःख आणि आनंद, वेदना आणि सुख हे परमेश्वरी संकेतानुसार शुक्ल पक्ष आणि कृष्ण पक्ष याप्रमाणे एकामागून एक असे ठरल्याप्रमाणे येतात. त्यामुळे समचित्तभाव वाढीला लागतो. सरते शेवटी या द्वंद्वाच्या पलीकडे असलेले सत्यस्वरूप जे आहे त्याकडे मानवाला नेणे हा त्या संकेताचा उद्देश असतो.

श्री सद्गुरु साईबाबा

— सौ. लिना आनंद भांगले
१/८ ६८ पिरामल नगर गोरेगांव (प.)
मुंबई ४०० ०६२

मी या तीन महिन्यापासून श्री बाबांची भक्त झाले आहे. कोणतेही छोटे मोठे संकट आले की मी श्री बाबांना हाक मारते आणि ते संकट निवारण करतात.

साधारण महिन्यापूर्वी माझे पती खूप आजारी झाले आता ते पूर्ण बरे झाले आहेत. एकाएकीच त्यांना ताप आला. सर्दी खोकला काहीच नव्हते डोके तर भयंकर दुखू लागले. नेहमी त्यांचे डोके दुखते पण ही डोकेदुखी काही वेगळीच. एकदा हा अर्धा भाग दुखायचा थोड्यावेळाने तो अर्धा मध्येच दुखू लागायचे. सतत डोकं दाबत बसे मी. त्यांना सहन होत नव्हते माझा पण धीर सुटू लागायचा. मग मी श्री बाबांचा धावा करायची. बरं सावकाश झाले तरी चालतील पण सहनशक्ती द्या बाबा मी म्हणायची. त्यातच छातीत कळ यायची. ताप २-३ पर्यंत चढायचा. डोक्याला अंगाला हात लावायला व्हायचा नाही चटका बसायचा. मध्येच गुडध्यात कळ यायची पाठ पण दुखायची. हे सर्वच प्रहर त्यांच्या सहनशक्ती पलीकडवे होते. मी तर अगदी घाबरून गेले सारखी श्री बाबांचा जप करायची. त्याना विभूती लावायची. औषधाबरोबरच श्री बाबांची उदी पाण्यात घालून प्यायला द्यायची.

चार दिवसांनी डॉ.नी तपासून क्ष किरण फोटो काढावयास सांगितला. आणखी घाबरलो आम्ही. पण श्री बाबांची कृपा असल्यावर काळजी कसली! मी तर सर्वभार श्री बाबांवर सोपविला आणि धीर देत राहीले स्वतःला नि ह्याना! त्यांच्याच कृपेमुळे क्ष किरण दाखला ठीक आला आणि मूत्रचिकित्सा मध्ये मात्र टायफाईड म्हणून कळले.

पण आश्वर्य असे की ताप अजिलात नॉर्मलपर्यंत येऊन थांबलाच अगदी! होता तो फक्त अशक्तपणा आता त्यांची तव्येत सुधारत आहे.

एकदा तर त्यांनी (औषधाना) कंटाळून औषध घेणार नाही म्हणून सांगितले. औषध देणार असलीस तर तू समोरच येऊ नकोस असे बजावले. जापे! बरं म्हणून मी आत गेले. श्री बाबांना नमस्कार केला व तुम्हीच त्यांना चांगली बुद्धी द्या म्हटले आणि थोड्या वेळाने त्यांना औषध नेऊन दिले तर काय आश्वर्य! तर अगदी शांतपणे त्यांनी औषध घेतले. थोड्यापूर्वी चिडलेले, वैतागलेले, संतापलेले ते हेच का? माझ्या डोऱ्यात आनंदाश्रू आले. किती छोट्या गोष्टीत पण श्री बाबा धांवून येतात हे कळले.

हे आजारी असतानाच माझी छोटी मुलगी चि. प्रिती तापाने आजारी झाली. तिला तर डॉक्टरनी १ च्या वर ताप जाऊ द्यायचा नाही असं सांगीतलय. त्यामुळे तिला ताप आला की मला काळजी वाटते. द्याना ३ पर्यंत ताप त्याचवेळी हिला २ पर्यंत ताप चढला काही सुचेना? झाले त्याना बघू कि हिला सांभाळू घरात मोठी माणसं आहेत तरी मुलीकडे आईच मन, एकीकडे बायकोच मन. घाबरून गेले होते मी पण या संकटातून देखील श्री बाबांनी मुटका केली. चि. प्रीतीचा ताप बरा होऊन ती बरी झाली.

आज श्रीगुरुपौर्णिमा आहे म्हणून मी हे लिहावयास बसले. ते सर्वांचे गुरु आहेत. मला तर ते अगदी घरातल्या वडीलधान्या माणसाइतके जवळचे वाटतात. कोणतीही गोष्ट श्री बाबांवर सोपवून मी निर्धास्त राहते. श्री बाबाच त्यातून योग्य मार्ग दाखवतात. तशी बुद्धी देतात आणि काय तिहू?

प्रत्येकाने आपल्या श्रीगुरुंच्या ठिकाणी अढळ निष्ठा ठेवून सबुरी धरल्यास जीवन सुखी व सफल होईल यात काय संशय?

गुरु महात्म्य

— श्री. चंद्रकांत श्रीराम गरसाटे
३९९, गुरुवार पेठ,
सातारा - ४१५००२

गुरुर्बाह्यः गुरुर्विष्णु गुरुर्देवो महेश्वरः ।

गुरु साक्षात् परज्ञम् तस्मै श्री गुरुवे नमः ॥

अर्थ:— ब्रह्म हा आमचा गुरु आहे, विष्णु हा आमचा गुरु आहे आणि महेश्वर हा देखील आमचा गुरु आहे.

ब्रह्म हा निर्माता आहे, विष्णु हा तारणारा आहे तर महेश्वर हा काल आणि परमानंदाचे प्रतिक आहे, तेव्हा गुरु म्हणजेच साक्षात् परमेश्वरच आहेत. त्यांना माझा नमस्कार असो.

भारतीय संस्कृतीमध्ये गुरुला अनन्यसाधारण असे महत्व आहे. गुरु हा ब्रह्मनिष्ठ, दयेचा सागर, केवळ लोकांच्या कल्याणासाठीच झटणारा, पैशासाठी-कीर्तीसाठी अगर कोणत्याही हेतूसाठी आपल्या ज्ञानाचा विक्रय न करणारा असाच असतो.

अशा गुरुंची सुदैवाने गाठ पडली तरी एखादा पुरुष जसा वडीलांनाच सर्वस्व मानतो त्याप्रमाणे गुरु म्हणजे आपले सर्वस्व, गुरुवाचून अन्य दैवत नाही असे शिष्याचे ठाम मत होते. गुरुंच्या ठिकाणी शिष्याचे प्रेम परिपूर्ण केंद्रीत झाल्याशिवाय गुरुकृपा होत नाही.

कोकिळेच्या आवाजात जरी माधुर्य असले तरी तिचा कंठ फुटण्यास जसा वसंत ऋतुच यावा लागतो. त्याप्रमाणे मनुष्याजवळ ज्ञान जरी उपजत असले तरी ते फलद्वय होण्यासाठी त्याला सदगुरुंच्या मार्गदर्शनाने आपले जीवन सुखरूप होऊ शकेल यामध्ये तिळमात्र शंका नाही.

खरा मार्ग आजपर्यंत सदगुरुशिवाय कोणालाही मिळालेला नाही व पुढे मिळणार नाही. जीवनात सुखी होण्याकरिता सदगुरुंनी सुचविलेली साधना (भक्ती) प्रथम केली पाहिजे.

लोखंड जसे परिसच्या स्पशनि सुवर्ण बनते त्याप्रमाणे सदगुरुंच्या आशिर्वादाने शिष्य कृतार्थ होतो.

परमेश्वराविषयी जो ज्ञान शिकवितो तोच खच्या अथवि गुरु शोभतो खरे गुरु तेच की, जे जीवनाचे खरे उद्देश कोणते आणि ते कसे साध्य करावे याचे मार्गदर्शन करतात त्याचप्रमाणे अज्ञानाचा अंधकार नाहीसा करतात.

गुरुंच्या ठिकाणी षडसंपत्ती दिसून येतात त्या खालीलप्रमाणे-

- १) शम - मनाची समतोलवृत्ती,
- २) दम - इंद्रीये ताब्यात ठेवणे,
- ३) उपरती - विषय वासनांचा त्याग,
- ४) तितिक्षा - सर्व प्रकारचे दुःख सहन करण्याची शक्ती,
- ५) श्रद्धा - गुरु व शास्त्रे यावरील दृढ विश्वास,
- ६) समाधान - मनःशांती.

सदगुरु कार्य खालीलप्रमाणे-

- १) जगातील दुःखी आणि व्याकूळ लोकांना शांती प्राप्त करून देणे,
- २) दीन दुःखी लोकांचे सांत्वन करून त्यांना आशेचा किरण दाखविणे,
- ३) भवसागरात बुडणाऱ्या लोकांना सुखरूप किनाऱ्यावर नेऊन सोडणे,
- ४) दीन दुबळ्यांना आश्रय देऊन त्यांचे दुःख दूर करणे,
- ५) धर्माची संस्थापना करणे,
- ६) सर्वधर्मसमभाव प्रस्थापित करणे.

या सर्वावरून हेच दिसून येते की, जीवनात गुरु असणे अतिशय महत्वाचे आहे. गुरुशिवाय जीवन व्यर्थ आहे. त्याकरिता गुरुठायी (चरणी) अनन्यश्रद्धा ठेवून गुरुस्तोत्र म्हणणे महत्वाचे आहे.

गुरु स्तोत्र (आराधना)

गुरु हा संत कुळीचा राजा	भक्तां घरी दुभतसे ॥
गुरु हा प्राण विसावा माझा ।	गुरु घाली ज्ञानार्जन
गुरु विन देव दुजा	गुरु दाखवी निजधन ।
पाहता नाही त्रिलोकी ॥	गुरु सौभाग्य देऊन
गुरु हा सुखाचा सागर	साधु बोध नांदवी ॥
गुरु हा प्रेमाचा आगर ।	गुरु मुक्तीचे मंडन
गुरु हा धैर्याचा डोंगर	गुरु हे दुष्टांचे दंडन ।
कदा काळी डळमळेना ॥	गुरु पापांचे घडन
गुरु हे वैराग्याचे मूळ	नाना परि करितसे ॥
गुरु हा परब्रह्म केवळ ।	काय कशी गुरु उपदेशी
गुरु सोडवी तात्काळ	तारक मंत्र दिला आम्हांसी ।
गांठ लिंग देहाची ॥	बाप रखुमा देवी वरासी
गुरु हा कामधेनू गाय	ध्यान मानसी लागले ॥
गुरु हा भक्तांलागी माय ।	॥ ओम् नमः तत्सत् ॥

“मग आलिंगिला पूर्णिमा”

श्री. नरसिंह केशव दिवेकर
अजिंक्य हॉस्पिटल बिल्डिंग
११, वा. रस्ता, खार,
मुंबई - ५२.

‘पूर्णिमा’ हे जीवनाचं अंतिम ध्येय आहे. मनुष्य जन्माला आल्यापासून अपूर्णत्वांतून पूर्णत्वाकडे प्रवासी असतो. मानवी जीवनाचं रूपांतर भक्ती जीवनात करून परिपूर्णतेकडे जाणारा मार्ग प्रकाशमान करून, जीवनयात्रा सफल करण्याचं महान कार्य सद्गुरु करतात.

ईश्वरनिष्ठ सद्गुरु हे पूर्णत्वाला गेलेले, मानवाचा आकार धारण केलेले, प्रत्यक्ष परब्रह्म स्वरूप असतात. जन्मजन्मांतरीच्या पुण्याईमुळे जीवनात असा एक परमभाग्याचा महन्मंगल क्षण येतो की त्या क्षणी सद्गुरुची कृपादृष्टि त्या भाग्यवंताच्या हृदयात प्रेमभाव उत्पन्न करते. ही प्रेमभावना उत्तरोत्तर वृद्धिंगत होत जाते व सद्गुरु त्याचं भक्तपूर्ण स्वीकारतात, आणि अलौकिक असं एक नातं त्यांच्यांत निर्माण होतं.

जगामध्ये मातृप्रेम हेच निरपेक्ष व विश्वसनीय अशा प्रेमाचं एकमेव दर्शन आहे. सद्गुरु आणि भक्त यांच्यात याच नात्याचा संभव होतो, आणि सद्गुरु आपल्या भक्तावर

प्रेमाचा, करूणेचा, वात्सल्याचा वर्षाव करतात. एवढंच नव्हे तर त्याला अतिशय सामर्थ्यशाली अशी आधारशक्ती प्रदान करतात.

गुरु वर्षकाळीचे धन।

आवडी वर्षती स्वानंदजीवन ॥

— श्रीसाईसच्चारित

श्रीगुरु हे स्वतः आनंदस्वरूप असल्यामुळे अपार्थिव व इंद्रियातीत अशा स्वानंदाचा परिचय भक्तगला करून देतात.

सदगुरु चरणांच्या ठिकाणी दृढ श्रद्धेने, विवेक वैराग्ययुक्त अंतःकरणाने सर्वेष समर्पणाची तयारी ठेऊन शरणांगत वृत्तीने,

‘करिष्ये वचनं तव’

असा भाव मनात आणून लीन होणे अत्यंत आवश्यक आहे. तरच सदगुरुची कृपा होऊ शकते. सदगुरुचरणी संपूर्ण समर्पण वृत्ति ठेवणे हाच भक्तीचा प्राण आहे.

वेगवेगव्या स्थलकाली ईश्वरी योजनेनुसार अवतारी सत्युषांचं, संताचं, सदगुरुंचं अवतरण भूतलावर होत असत. ईश्वराने मानवाला दिलेलं हे पंगल वरदान आहे. ईश्वर, आला आणि सदगुरु यांच्यात अभेदच असतो.

शिरडीचे श्री साईबाबा हे अक्कलकोटच्या स्वामीमहाराजांप्रमाणे सिद्धावस्थेत अवतरलेले ईश्वरी अवतार होते. साक्षात ईश्वर म्हणजेच साई.

अनन्य ‘श्रद्धा’ आणि विवेकाधिष्ठित ‘सबुरी’ हा प्रेमभक्तीचा भहान संदेश साईबाबांनी मानवजातीला दिलेला आहे. त्यांच्या चरणांशी संपूर्ण शरणांगत होऊन ज्वलंत अशा निष्ठेने प्रत्यक्ष जीवनात या दिव्य बोधानुसार आचरण करण्यात साईबाबांनी ‘परमपुरुषार्थ’ मानलेला आहे.

गुरुकृपा ही तारकशक्ति असते. अर्थातच ती मारकशक्तिपेक्षा सामर्थ्यशाली असावी लागते. ‘कृतांताच्या दाढेंतून मी माझ्या भक्तगला बाहेर काढीन’ असे आत्मविश्वासपूर्वक उद्गार काढून संकटनिवारणार्थ साईबाबांनी अनेक चयत्कार केले व ईश्वरी शक्तीचं समर्थ दर्शन घडवलं. असं असूनसुद्धा त्याचं श्रेय मात्र त्यांनी स्वतःकडे घेतलेले नाही. ते स्वतः ‘अल्ला मालिक’ आहे व मी त्याचा ‘सेवक’ आहे असंच झूणत असत.

ईश्वरी शक्तीचा सामर्थ्यशाली आविष्कार ज्यांनी केला व ईश्वराच्याच वाणीने जे बोलत होते त्या साईबाबांजवळ एवढा विनम्र भाव असू शकतो पण अशी विनम्र वृत्ति मानवाजवळ मात्र नसावी हे ईश्वराच्या सर्वश्रेष्ठ घटकाचं, म्हणजेच मानवाचं सर्वात मोठं दुर्दैव आहे.

श्रीगुरुंच्या चरणी असलेले निस्सीम प्रेम अहंकार नाहीसा करून, भक्ताचे ठिकाणी अनन्यशरणता निर्माण करते. या शरणांगत वृत्तीमध्ये थोडासाही उणेपणा चालत नाही कारण त्या ठिकाणी अहंकाराचं बीज अंकूरले जाते व दुःखाचीच फळे देणारा अहंकाराचा वृक्ष वाढीला लागतो.

‘मामेकं शरणं ब्रज’ या परमात्म्याच्या सनातन हाकेला प्रतिसाद देण्यात मानवजात असमर्थ ठरली आहे. हेच मानवाच्या दारूण दुःखाचं एकमेव कारण आहे.

अनन्यशरण भक्तीचा यथार्थ परिचय न झाल्यामुळे अनेकांची अशी गैरसमजूत झालेली आहे की भक्ती ही माणसाला निष्क्रीय करणारी व कर्मशीलतेपासून दूर नेणारी आहे.

प्रेमभक्तीचा पुरस्कार करणाऱ्या साधुसंतांना ज्ञान आणि कर्म हे भक्तीमध्ये अपेक्षितच आहेत. कारण ज्या परमेश्वराची भक्ती करणवयाची तो परमात्माच ज्ञान, कर्म आणि भक्ती या त्रियोगाचं सर्वोक्लृष्ट उदाहरण आहे. सृष्टीतील सर्व घटकांच्याद्वारे अखंड, अविरतपणे, अनंतकाळ चालत असलेली ईश्वराची अपूर्व अद्भूत लीला मानवाला क्षणोक्षणी दृष्टेतपतीस पडते आहे. त्यामुळे भक्तीमध्ये निवृत्तीपर व निष्क्रियतेचे विचार संभवतच नाहीत.

भक्ती अत्यंत शक्तीशाली असून जीवाचा परमोक्लर्ष साधण्याची क्षमता भक्तीमध्ये आहे.

अज्ञानाच्या अंधकारात आणि दुःखाच्या गर्तेत सापडलेल्या मानवाला शांतिसुखाचा, उच्चतर आध्यात्मिक पातळीवर नेणारा संपूर्ण जीवनात दैवी परिवर्तन घडवून आणणारा असा 'भक्ती' हा एकच मार्ग आहे. हा मार्ग दाखविण्यासाठीच ईश्वरी अवतारांचा संभव होत असतो.

परिणाय साधूनां विनाशायच दुष्कृताम्

धर्मसंस्थापनार्थाय संभवामि युगे युगे।

गीता — ४.८

साधुसज्जनांचं रक्षण आणि दुष्टांचं निर्दलिन करण्यासाठी ईश्वरी अवतार होत असतो. असे हे दोन वेगवेगळे पक्ष मानून तेवढाच मर्यादित अर्थ न घेता, एकाच व्यक्तीच्या ठिकाणी वसत असलेल्या सत्प्रवृत्तींचं रक्षण करून त्यांची वृद्धी करण व दुष्ट प्रवृत्तींचं निर्दलिन करून त्या जीवाची चित्तशुद्धी करून त्याचा उद्धार करण्याचं कार्य ईश्वरी अवतार करतात अशी दृढ श्रद्धा त्यांचे ठिकाणी ठेऊन निःसंदेह चित्ताने आपला आत्मोद्धार करून घेणे हे भक्ताचं कर्तव्य ठरतं. जीवन कृतार्थ करून घेता येतं व धर्ममय जीवन व्यतीत करता येतं.

त्याचप्रमाणे ईश्वराचे सामर्थ्यशाली अवतार संभवत असताना मानवजात सुखी झालेली, उच्च स्तरावर गेलेली दिसत नाही याचं कारण काय असावं असा प्रश्न पडतो.

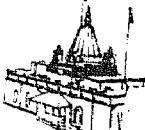
अल्पशक्ती व अल्पबुध्दीच्या अहंकारामुळे, भोगप्रवण, संशयी, संकुचित मनोवृत्तीमुळे व अज्ञानामुळे बहुतांश जीवांना ईश्वरी अवताराची ओळखच पटत नाही. तसेच अवतारी पुरुषाची यथाथनि भेट होण्याचं भाग्यही सर्वांना लाभत नाही, आणि तसा योग जरी आला तरी सद्गुरुबोधावर दृढ निष्ठा ठेऊन आपला उद्धार करून घेण्याची संघी सर्वांना घेता येत नाही.

एखाद्या भाग्यवंताला मात्र ईश्वर हाच जीवनाचा एकमेव आधार आहे, शाश्वत सांगाति आहे याची यथाथनि जाण येते व निःसंदेह, संशयरहित होऊन निश्चयाच्या निर्धाराने त्या भक्तमुखांतून सहजोदूगार निघतात —

सुनिर्मळा साईराया, तुंच एक

अखेरचा साथी।

— श्रीसाईसच्चरित

आणि त्या भक्ताचं हृदय सदगुरुप्रेमाने परिपूर्णितेने व्यापलं जातं. सदगुरुलाही भक्ताची विलक्षण ओढ निर्माण होते आणि या सुमुहूर्तावर सदगुरुची कृपा होते. सामंजस्याचा, ऐक्याचा बोध होऊन ते एकरूप होतात व सदगुरुपौर्णिमेचा महोत्सव साजरा होतो.

मग आलिंगिला पूर्णिमा

जैसा उणीव सांडी चंद्रमा

तैसा होय वीरेतमा । गुरुकृपा तथा ॥

ज्ञानेश्वरी — अ. १८.१६९

अशी अवस्था होते व भक्तजीवन कृतार्थ होतं, धन्य होतं.

*****

तुम्हीच माझे बाबा साई

बाबा म्हणूनी साद घालीतो मी तुम्हा साई
सत्वर तुम्ही धांवून येता बनून माझी आई
तुम्हीच माझे बंधू होता तुम्हीच माझी ताई
तुम्हीच माझे सगे सोयेरे तुम्हीच सर्व नाती
तुम्हीच माझे बाबा म्हणूनी करीतो हट्ट तुम्हापाशी
बालक तुमचे अज्ञानी मी घ्या हृदयाशी
कृपादृष्टी अवलोका मज, करू किती विनंती
अनंत माझ्या अपराधांची घेऊ नका झडती
कालक्रमण मी सदा करावे कर धरूनी तुमचा
सदैव माझ्या मुख्यी असावा नामजप तुमचा
ध्यानी, स्वप्नी, मनी बाबा तुम्ही असा साई
करा तुम्ही संगोपन माझे होऊन माझी आई
योगक्षेम माझा सदैव चालवा तुम्ही साईनाथा
हीच विनंती करीतो मी तव चरणी ठेवून माथा
किमया औसी करूनी मजला अनेकदा दावा
माझ्यापाशी तुम्हा कृपेचा असावा असा दिव्य ठेवा

— मधु पाटणकर

३४/१०३ नेहरू नगर

कुर्ला पूर्व मुंबई ४०० ०२४

स्वामी विवेकानन्दांची गुरुभक्ति

गुरुब्रह्मः गुरुर्विष्णुः गुरुर्देवो महेश्वरः ।
गुरुः साक्षात्परब्रह्म हत्स्मै श्रीगुरुवेनमः ॥

हिंदूधर्मात गुरुभक्तीला अत्यंत महत्वाचे स्थान दिलेले आहे. देवांपेक्षासुद्धा गुरुला श्रेष्ठ मानावे असे समर्थ रामदास स्वामींनी दासबोधामध्ये सांगितले आहे. म्हणोनि सदगुरु पूर्णपणे । देवाहून अधिक कोटिगुणे । (दासबोध दशक ३, ५ समास, ओवी ४५). ज्ञानेश्वर, एकनाथ, तुकाराम आदि करून संतांनी सदगुरुमहिमा आधापत्या ग्रंथामध्ये वर्णन केला आहेच. स्वामी विवेकानन्दांचे गुरु भगवान रामकृष्ण परमहंस हे महान अधिकारी पुरुष होते. “सोने रुपे आम्हा मृत्तिकेसमान” या तुकाराम महाराजांच्या उक्तिमधील अवस्थेप्रत पोहोचलेले, सदगुरु स्वामी विवेकानन्दांना लाभले होते. वैराग्याचा मृत्तीमंत फुतळा भगवान रामकृष्णांच्या रूपाने विवेकानन्दांच्या समोर उभा होता.

रामकृष्णांच्या सान्निध्यात येण्यापूर्वी नरेंद्र (उर्फ विवेकानंद) हे स्वतःस बुद्धिवादी म्हणवून घेत असत. कोणत्याही गोष्टीची प्रत्यक्ष प्रचिती आल्याशिवाय त्यावर एकदम विश्वास टाकणे हा त्यांचा स्वभाव नव्हता. परमेश्वराच्या अस्तित्वावद्वल ज्यावेळी त्यांच्यावरोबर कोणी बोलू लागे त्यावेळी ते त्या गृहस्थाला एकदम प्रश्न विचारीत की तुम्ही देव पाहिला आहे काय? अशा वेळी त्यांच्या मनाचे समाधान होईल असे उत्तर लांगा फारसे कोणाकडुन मिळत नसे. देवाच्या अस्तित्वाची प्रत्यक्ष अनुभूती घेतलेल्या व्यक्तीची व त्यांची भेट बरेच दिवस न झाल्यामुळे त्यांच्या अंतःकरणात एक प्रकारची तळमळ निर्माण झाली होती. वडिलांच्या आकस्मिक निधनामुळे अत्यंत मोठी कौटुंबिक व आर्थिक आपत्ति त्यांच्यावर कोसळली होती. अशा रीतीने संसारतापाने तापलेल्या व परमेश्वराच्या साकार

दर्शनाची अत्यंत तीव्र तळमळ लागलेल्या त्यांच्या अंतःकरणास शांत करण्यास भगवान रामकृष्णा सारखे अधिकारी पुरुष लाभल्यामुळे विवेकानंदांच्या आयुष्यास एक प्रकारचे वेगळेच वळण लागले. रामकृष्णांनी परमेश्वराची थोरवी वर्णन करण्यास सुरवात केल्याबरोबर विवेकानंदांनी त्यांना एकदम प्रश्न विचारला की, का हो तुम्ही स्वतः देव पाहिला काय? रामकृष्णाने तितक्याच जोरात व तितक्याच त्वरेने त्यांना उत्तर दिले “हो मी देव पाहिला आहे आणि तुला सुद्धा मी तो दाखवू शकेन” इतक्या आत्मविश्वासाने व तडफदारपणे उत्तर देणारी व्यक्ति भेटल्यावर साहजिक विवेकानंदांना कृतकृत्यता बाटली व त्यांनी रामकृष्णांच्या पायी आपले पुढील सर्व जीवन वाहिले. विवेकानंदांच्या हृदयास स्पर्श केल्याबरोबर रामकृष्णांनी त्यांना जो समाधिसुखाचा अनुभव दिला तो शब्दांनी वर्णन करता येण्यासारखा नाही. विवेकानंदांना स्वतःच्या आईच्या, बहिणीच्या व इतर कुटुंबियांच्या चरितार्थासाठी नोकरी करणे भाग होते. पण अत्यंत खटपटी करूनसुद्धा त्यांना साध्या कारकुनाची नोकरी मिळेना. पदवीधर असलेल्या एका प्रिय भक्ताची ही स्थिती पाहून रामकृष्णांना फार वाईट वाटे. स्वतःच्या संसारात कधीही लक्ष न घालणारे रामकृष्ण विवेकानंदांना नोकरी मिळण्यासाठी त्यांच्याकडे येणाऱ्या काही उच्चपदस्थ व्यक्तींजवळ शब्द टाकीत असत. इतके गाढ प्रेम त्यांच्या मनांत विवेकानंदांच्याबद्दल निर्माण झाले होते. आत्मज्ञानाचा लाभ करून घेण्याची इतकी तीव्र तळमळ विवेकानंदांच्या मनात उत्पन्न झाली होती की दक्षिणेश्वरी रामकृष्णांच्या सहवासात रात्रिंदिवस येऊन राहावयास मिळावे म्हणून त्यांनी घराचा त्याग केला. आईच्या व बहिणीच्या ममतेचे पाश इतक्या कठोरपणे तोडून आत्मोद्धारासाठी त्यांच्या अंतःकरणात जे वैराग्य निर्माण झाले होते त्याचे सर्व श्रेय त्यांच्या गुरुभक्तीला देणे योग्य होईल. रामकृष्णांच्या निधनाच्या अगोदर काही दिवस त्यांना धशाच्या कॅन्सरच्या दुखण्याने जर्जर केले होते. अत्यंतिक तीव्र वेदना होत असताना सुद्धा रामकृष्णांचे उपदेशाचे काम चालू होते. कॅन्सर हा संसर्गजन्य रोग असल्यामुळे रामकृष्णांची सेवासुश्रूषा करण्यास काही शिष्यमंडळी बिचकत असत. न जाणो आपणास हा रोग झाला तर काय होईल या भावनेने त्यांच्यापासून दूर दूर राहण्याचा प्रयत्न काही व्यक्तींकडून केला जात असल्याने विवेकानंदांच्या नजरेस आले. त्यांच्या अंतःकरणास त्यामुळे अत्यंत दुःख झाले. एके दिवशी सकाळी डॉक्टर रामकृष्णांच्या धशाची जखम धुवून त्याला मलमपट्टी करण्यात गुंग होते. जखमेतील पू व रक्त काढून एका पेल्यात ठेवले होते. विवेकानंदांच्या मनात विचार आला की माझ्या सदूगुरुंना जर या राणामुळे इतक्या मरणप्राय यातना सोसाव्या लागत आहेत तर माझ्या देहाची तरी मला पर्वा ठेवण्याचे येवढे काय कारण आहे. अशा विचाराने जखमेतून काढलेल्या रक्त-पू यांनी भरलेल्या त्या पेल्यास तोंड लावून त्यातील रक्त व पू मिश्रित जखमेचे पाणी त्यांनी पिऊन टाकले. गुरुभक्तीचा यापेक्षा दुसरा कडेलोट तो कोणता? भोळारामानी रामदासांच्या पायास झालेले गळू स्वतःच्या तोंडून चोखून घेण्याचे धारिष्ठ्य दाखविले ही गोष्ट इतिहास प्रसिद्ध आहे. रामकृष्णांच्या महानिर्वाणानंतर अत्यंत बिकट परिस्थितीत

विवेकानंदांनी त्यांच्या कार्याची धुरा स्वतःवर घेऊन रामकृष्णांनी जमविलेले सर्व शिष्य बडानगरचे मठात एकत्रित करून ठेवले. त्यांना गृहस्थाश्रमात परत न जाऊ देण्यासाठी एका पडक्या व भूताटकीने पछाडलेल्या जागेत आत्मचिंतनात व वेदांताच्या श्रवणात त्या सर्व शिष्यांसमवेत तहानभूक इत्यादि देहधर्माचीसुद्धा परवा न करता त्यांनी दिवस काढले. रामकृष्णांनी ही सर्व जबाबदारी विवेकानंदांच्यावर टाकली होती व ती त्यांनी संपूर्णपणे पार पाडली. अमेरिकेला जाण्याच्यापूर्वी रामकृष्णांची पली श्रीमती शारदादेवी याची अनुज्ञा घेतल्यावर मग त्यांनी अमेरिकेला जाण्याचा बेत निश्चित केला. सर्वधर्मपरिषदेत भाषण करण्यास उभे राहिल्यावर पहिल्या प्रथम विवेकानंदांची मनःस्थिती बावरल्यासारखी झाली पण ती एक क्षणभरच. रामकृष्णांचे स्मरण केल्याबरोबर त्यांच्या वाणीला जो एक ओघ व तेजस्विता निर्माण झाली त्या ओघामध्ये परिषदेस जमलेल्या सर्वांना मंत्रमुग्ध करण्याची शक्ति निर्माण झाली होती.

स्वामी विवेकानंदांना मिळालेले सर्व यश यांच्या गुरुभक्तीला व कडकडीत वैराग्यासच देणे योग्य होईल. लेखाच्या सुरवातीच्या श्लोकात वर्णन केल्याप्रमाणे गुरु हे साक्षात् ब्रह्मस्वरूप आहेत म्हणून त्यांना वंदन करणे योग्य होय.

॥ साक्षात् ईश्वर ॥

ध्यानी मनी स्वप्री माझ्या,
बाबा तुमची मूर्ती।
हांक भक्ताची औंकून धावसी,
ऐसी तव कीर्ती॥

साईबाबा या नांवाने,
ज्ञात तुम्ही सकला।
चुकलेल्यांना वाट दाविण्या,
जन्म तुम्ही घेतला॥

सा.ई. याने साक्षात् ईश्वर,
आहात बाबा तुम्ही।
साईबाबा बाबासाई
नित्य जपू आळ्ही॥

लहान-मोठा तुमच्या द्वारी,
कधि नसे हा भेद।
सम समान तुम्ही मानता,
कुराण अन् वेद॥

पैशासाठी हपापला जो,
सत्युष तो कसला?
भिक्षा मागुनी भूक भागवी,
उरले देई सकला॥

रंजला-गांजला भक्त तयाला,
हात मदतीचा देई।
दुःखावरती फुंकर घाली,
तेची तुम्ही साई॥

सदैव ठेवा भक्तावरती,
कृपादृष्टी बाबा
नित्यनेमे सरीन तुज मी,
माझा जन्म उभा॥

— श्री. भालचंद्र कडणे

८०/११ यशोधरा

वीर सावरकर मार्ग

दादर, मुं.-४०००२८